

JULIAN GAYARRE

KANTARI ITZALA

Erronkariko seme zan Julian Gayarre izan da munduan iñoz ezagun izan dan abeslaririk on eta ospetsuena.

A bezelako napar eta abeslari dan Fagoaga'tar Isidor'ek diñoanez, izan ei dira munduan, gitxi ba'dira be, Gayarrek baiño ez tarri indartusagoa izan daben abeslariak, baita zabalagokoak be; iñor ez baiña iñon, arek bezelako abotsik izan dauanik.

Arrigarri ta zoragarri, Genetan! Ez ei zirudian, kantuz asten zanean, mundu onetako izaki, zeruetako aingeru baiño...

GAZTAROA

Naparroako Erronkari'n jaiotzen zan 1843'ko Urtarrillaren 12'an. Erronkal mendiko artzain izan zen umetan. Bizimodu latza zala a, ta Iruña'ra bialdu eban bere amak, amabost urtekoa zala.

Olagizon biurtu zan an, eta errementari ona izatera eldu, errementari ona eta kantari ohea.

Iruñako abesbatzekoa zan; eta aren zuzendariak, gaztearen abotsaz arrituta, bertako seme ta musikalaria zan, Hilarion Eslava'ri aurkeztu eutson.

Kantari ona zala-ta, Madrid'era eroan eban abadeak gure gaztea, ta berenean artu. Madrid'ero «Conservatorio de Musica» ko zuzendari zan Eslava, ta ikastetxe onetan sartuerazo eban. Eta bertoko «Teatro Real»eko eguneroko sarrera be emon eutson, ango «opera» ta beste kanta saioak entzun egizan.

Gerora, Naparroa'ko aldundiko sari bati esker, Erroma'ra abiatu zan, emengo ikasketai goimailla emon egien.

Andik zazpi illabetera kanta eban

bere lenengo «opera», sekulako txalo artean, ogeitasei urte ebazala.

MUNDUZ MUNDU

Munduz mundu ibilli zan, bai, arrezkero; eta munduko antzoki ospetsu guztietan abestu eban, «primo divo» lez. Italiako «Scala de Milan», munduko antzoki ospetsuenean abestu ebanean, olan esan ei eben ango kantariak: ez zala, azkeneko ogei urte areetan, alango txalo-zartarik entzun.

Oso biotz xamurrekoa zan. Sarri, bere saioetara egoala, kanta itzi ta aulkian jesarten zan, begiak bustirik eta zotinka: ezin dot, ezin dot jarraitu; kantaren esaldi zorrotz orrek biotza urratzen dauste.

Beste baten, ifiotson bere lagun bati: aizeak daroan orbelaren antzekoa da kantarien ospea. Aizeak daroaz, bai, nere doñuok, eta betiko galduko dira. Ai!, musika-egille, bertso-egille izan banintz! ...ez lirake ez galduko, orduan, nire arimako doñu ta asperen samurrok!

GIZON APALA

Itz gitxiko gizona zan. Ez jakozan atsegin jai eta zatarak.

Lagunartekoa zan, alan be, eta jente arrunten lagun.

Bere errira batzen zanean, bertoko guztiakaz ibiltzen zan; pillota, jokoan ekiten eban eurakaz batera.

Diru ta ospez beterik bizi zan iñongo arrokeri bagarik baiña; eta inguruko andra gazte ta andiki askok zirikatatu aren, ez zan ezkondu.

Biotz samurrekoa zan... Eta bere ama maite ta etxeko izekori sekulako eskutitz samurrak egiten eutsezan; euskeraz, egin be.

Esku zabalekoa zan... Eta bere etxekoai lagunduz gaiñera, pillota-

leku ta eskola ederrak eraiki ebazan bere errian.

ERIoTZA

«Opera»'en errege zan Gayarre. Kantari zoragarri bezain teatro-egille baldana baiña... Euskaldun gaixoa! Ik ez dakik teatrorik egiten... Ez az, i, itxurazko gizona!

Sarri esaten eutsoen Gayarre'ri, ez ekiala ilten; ...ez ekiala, ilten dagozenen paper ori egiten... Orregaitik, bera iltera joanean, esan oi eban gaixoak: Ez dauste orain esango, ez dakitela ilten.

Ezetzik esaten ez ekian mutillak, gaisorik eta naiko jota, abestu eban)yfadrid'en bere azkeneko opera, «Los pescadores de perlas» eritxona. Eta aren «aria»'rik gatxena abestuten ziardula, abotsa eten ta jausi zan. Andik egun batzuetara il zan, berrogei ta sei urte ebazala.

AREN EZTARRIA

Erronkari bere erri politean eortzi eben Julian Gayarre'ren gorpua, Mariano Benlliure ertilari aipatuak egin dako illarri ederrean.

Ontzi bereizi batean gorderik dauke bere eztafia, jakintsuen aztergarri. Eskuetan erabilli ta erabilli, eta ez dautsoe iñongo ezer bereizgarriarik aurkitu.

Gergelok...! Zelan loturik egon aragizko ari orren barruan, aren abots zoragarria?

Aren euskal gogo samurrean zetzan arrigarritzko zertxo ori; eta Jaunagana egaz egin eban arekin batean.